

رونمایی از هوش مصنوعی تصویری مایکروسافت

شرکت مایکروسافت با رونمایی از مدل MAI-Image ۱، اولین ابزار اختصاصی خود برای تبدیل متن به تصویر، فصل جدیدی را در استراتژی هوش مصنوعی خود آغاز کرد. این مدل که کاملاً بدون شرکت توسعه یافته و بخشی از مجموعه جدید Microsoft AI است، نشان دهندهی یک «گام بعدی در مسیر پیشرفت AI» برای این غول فناوری محسوب می‌شود. MAI-Image ۱ قرار است جایگاه مایکروسافت را در رقابت تولید تصاویر تثبیت کند. مایکروسافت ادعا می‌کند این مدل در تولید خروجی‌های واقع‌گرایانه، عملکرد چشمگیری دارد و می‌تواند درخواست‌ها را سریع‌تر از مدل‌های بزرگ‌تر پردازش کند. این مدل هم‌اکنون در پلتفرم LMArena، که خروجی‌های هوش مصنوعی توسط کاربران رتبه‌بندی می‌شوند، در جمع ۱۰ مدل برتر قرار دارد.

انفقاد بزرگ‌ترین قرارداد سخت‌افزاری AI

اوپن‌ای‌آی از آغاز همکاری راهبردی با شرکت برودکام برای طراحی و تولید نسل جدید شتاب‌دهنده‌های اختصاصی هوش مصنوعی خبر داد. این همکاری چندساله بخشی از برنامه اوپن‌ای‌آی برای توسعه زیرساخت‌های پردازشی مستقل و کاهش وابستگی به تأمین کنندگان خارجی است. طبق بیانیه رسمی دو شرکت، برودکام مسئول تولید و یکپارچه‌سازی تراشه‌ها خواهد بود و اوپن‌ای‌آی طراحی معماری و الگوریتم‌های بهینه‌سازی را برعهده دارد. هدف این پروژه، استقرار بیش از ۱۰ گیگابایت ظرفیت پردازشی ویژه مدل‌های پیشرفته تا سال ۲۰۲۹ اعلام شده است. این قرارداد که رقم آن هنوز اعلام نشده، یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری‌های صنعتی در حوزه سخت‌افزار هوش مصنوعی به‌شمار می‌رود و می‌تواند جایگاه اوپن‌ای‌آی را در رقابت با غول‌هایی چون انویدیا و ام‌دی‌تی تقویت کند. با این حال تحلیلگران معتقدند، تسلط کنونی انویدیا بر بازار GPU همچنان پابرجا خواهد ماند. این همکاری نمادی از پیوند روزافزون میان غول‌های نرم‌افزار و سخت‌افزار در عصر اقتصاد هوش مصنوعی است.

مخالفت با تشکیل ستاد هوش مصنوعی

مجلس شورای اسلامی با پیشنهاد تبدیل «سازمان ملی هوش مصنوعی» به «ستاد»، مخالفت کرد و تأکید کرد که این نهاد باید در سطح ریاست‌جمهوری باقی بماند. پیشنهاد تشکیل ستاد هوش مصنوعی، سازمان فعلی را ذیل معاونت علمی قرار می‌داد و نقش اجرایی و سیاست‌گذاری آن را محدود می‌کرد، اما نمایندگان مجلس با آن مخالفت کردند. این موضوع از حدود یک‌ماه پیش مطرح شده است؛ زمانی که کمیسیون صنایع و معادن مجلس پیشنهاد ایجاد سازمانی در سطح ریاست‌جمهوری برای اداره حوزه هوش مصنوعی را ارائه کرد. هفته گذشته نیز سخنگوی دولت از برنامه‌ریزی برای تشکیل ستاد هوش مصنوعی خبر داده بود. ایجاد ساختاری برای هوش مصنوعی چند سالی است در کشور مطرح است. ابتدا سازمان ملی هوش مصنوعی در دولت سیزدهم تشکیل شد اما بعد از مدتی منحل شد. از زمان روی کار آمدن دولت چهاردهم در ساختار دولت و میان نمایندگان مجلس بر سر تولی‌گری هوش مصنوعی اختلاف‌نظر‌های جدی وجود دارد.

تنظیم‌گری اقتصاد گرایانه

دستورالعمل کارگزاران رم‌پول سندی ضد توسعه‌ای و نمونه‌ای عینی از رویکرد غیرواقع‌گرایانه و نگرش محدود و کنترلی بانک مرکزی است

سعید سلطانیه

روزنامه‌نگار فناوری

در کشور ما، فناوری‌های نوین مالی به‌ویژه رم‌زارها، توکن‌ها و ابزارهای بلاک‌چینی توصیف وضعیتی‌اند که می‌توان از آن به همگرایی فرصت‌ها و چالش‌ها یاد کرد. یک طرف جذابیت فناوری است، خدمات، سرویس‌های نوآورانه پرداخت، تراکنش، خرید، تأمین مالی و... سویی دیگر تنظیم‌گری افراطی با تصویب قوانین و صدور دستورالعمل‌های متنوع، متعدد و گاه متضاد از سوی نهادها و سازمان‌های نظارتی و امنیتی مثل بانک مرکزی. تصویب و انتشار «دستورالعمل تأسیس، فعالیت، انحلال و نظارت بر کارگزاران رم‌پول» تازه‌ترین تلاش تنظیم‌گرانه از بالا به پایین سیاست‌گذار برای پر کردن خلأهای قانونی و نظارتی تحت عنوان پروژه رم‌پول است؛ پروژه‌ای که از مدت‌ها پیش نوبت تحول در نظام پولی و پرداخت را با آن داده‌اند، ابهاماتش چنان بنیادین و مخاطراتش چنان جدی است که همه فعالان و کارشناسان فین‌تک و تحلیلگران تردیدی ندارند که کسب‌وکارها را وارد فضایی ناشناخته‌تر و پرریسک‌تر از قبل می‌کند و چه‌بسا مهر پایانی بر فعالیت بسیاری از آنها می‌زند.

تشدید محدودیت‌ها با ابزار تنظیم‌گری؟

در روزهای گذشته، فضای زیست‌بوم فین‌تک و رم‌زارز کشور بیش از هر زمان دیگری تحت‌الشعاع دستورالعمل جدید بانک مرکزی قرار گرفته است. هیئت عالی نظارت بانک مرکزی سرانجام در جلسه پنج‌مهر ماه خود دستورالعمل تأسیس، فعالیت، انحلال و نظارت بر کارگزاران رم‌پول را با ۵۸ ماده و ۲۸ تبصره تصویب کرد تا چارچوب نظارت جامعی برای آنچه «ساماندهی فعالیت‌های مرتبط با رم‌پول‌ها» خوانده شده، در اختیار بانک مرکزی و کسب‌وکارهای رم‌پول قرار گیرد. آن سر طرف اما منتقدانی‌اند که همه‌چیز را به می‌پایان بانک مرکزی برای انحصار ربط می‌دهند و معتقدند دستورالعمل کارگزاران رم‌پول، هدفی جز وضع محدودیت‌های شدیدتر برای صرافی‌ها و کسب‌وکارهای رم‌زارز و کنترل بیشتر آنها ندارد. به‌ویژه اینکه نگرانی‌هایی درباره تفسیر یک سویه و معطوف به اراده و خواست بانک مرکزی از واژه‌هایی مانند رم‌پول، رم‌ذارایی، ریال دیجیتال و... وجود دارد.

آینده‌ای با دست بالای بانک مرکزی

رم‌پول و طرح کارگزاران رم‌پول یکی از پربحث‌ترین پروژه‌های مربوط به فناوری‌های بانکی است. اولین بار سال ۱۴۰۰ بود که بانک مرکزی ایده عرضه دارایی‌های دیجیتال و طراحی نسخه بومی پول رم‌پول ریالی را مطرح کرد. شرکت خدمات انفورماتیک بانک مرکزی مأموریت یافته بود پروژه ریال دیجیتال را پیش‌برد تا از ظرفیت آن برای تراکنش‌های خرد و کم‌کردن هزینه‌های نقل‌وانتقال پول و افزایش شفافیت مالی استفاده شود. فاز پیش‌آزمایشی این پروژه که ابتدا رم‌زیرال نام داشت، از ابتدای سال ۱۴۰۱ پی گرفته شد و از خردادماه ۱۴۰۲ نیز به مرحله آزمایشی و محدود طرح رسید. پس از گذشت یک‌سال، در سوم تیرماه ۱۴۰۲ پروژه با مشارکت تعدادی از بانک‌ها در جزیره وارد مرحله آزمایشی شد. اقدام جدی بعدی بانک مرکزی، انتشار پیش‌نویس سندی با نام «ضوابط تأسیس، فعالیت و نظارت بر کارگزاران رم‌پول» در شهریورماه امسال بود. سندی برای مشخص کردن جایگاه بانک‌ها و شرکت‌های پرداخت‌یار در ساختار اجرایی پروژه رم‌پول. متن که منتشر شد، فعالان حوزه فین‌تک و رم‌زارز واکنش تندی به آن نشان دادند. از نظر

آنها بانک مرکزی در سند خود تعریف روشنی از رم‌پول ارائه نکرده و مرز این ابزار جدید و ناشناخته با رم‌زارز و رم‌ذارایی‌ها در هم آمیخته شده است. الزام‌هایی مانند تأسیس شرکت تضامنی و بالا بودن حداقل سرمایه نیز به‌عنوان موانع جدی برای ورود بخش خصوصی و استارت‌آپ‌ها به حوزه رم‌پول‌ها از نظر فعالان فین‌تک تفسیر شد.

انتقادات که بالا گرفت، بانک مرکزی وعده بازبینی سند را با مشارکت تشکل‌های صنفی و کارشناسان داد. نسخه اصلاحی همین «دستورالعمل تأسیس، فعالیت، انحلال و نظارت بر کارگزاران رم‌پول» مصوب چند روز پیش است. باوجود برخی تغییرات جزئی در سند، هنوز نگرانی‌ها درباره تمرکزگرایی بانک مرکزی، ابهام در صلاحیت نهادی و حذف نقش بازیگران غیربانکی پابرجاست و بدنه اکوسیستم رم‌زارز کشور نیز نگران آینده‌ای هستند که در آن بانک مرکزی دست بالا را دارد. پیش از سند فعلی، در آذرماه سال گذشته هم بانک مرکزی سند «چارچوب سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری در حوزه رم‌پول‌ها» را ابلاغ کرده بود. سندی که فعالان رم‌زارز و کارشناسان، ایرادهای زیادی مانند ممنوعیت استفاده از رم‌ذارایی‌ها به‌عنوان ابزار پرداخت، نامشخص بودن بازه زمانی تدوین دستورالعمل‌ها، ابهام در قالب و محتوای گزارش‌های کارگزاران و نهاد‌های امین و مواردی دیگر وارد کردند.

دستورالعمل تأسیس، فعالیت، انحلال و نظارت بر کارگزاران رم‌پول را می‌توان نقشه راه نظارتی قدرتمند، اما به شدت محافظه‌کارانه بانک مرکزی توصیف کرد که به مکانیزم‌های مالی سنگین،

اهرم‌های حقوقی خاص و فیلترهای سختگیرانه متکی است. تلاشی برای انتقال فعالیت پرریسک رم‌پول از فضای غیرمتمرکز و پرابهام به قلمرو کنترل‌پذیر. برخلاف ادعای بانک مرکزی که گفته در پی آماده‌ساختن بسترها برای «توسعه کنترل‌شده فناوری‌های نوین مالی در کشور» است، به این دستورالعمل نیز نقدهای جدی وارد است

بانک مرکزی هدف خود از تدوین دستورالعمل کارگزاران رم‌پول را استفاده از ظرفیت‌ها و فرصت‌های فناوری‌های نوین مالی و شفاف‌تر کردن فعالیت‌های رم‌پول و آگاهی بخشی به مردم عنوان کرده است. در این دستورالعمل، بانک مرکزی خودش را به‌عنوان رگولاتور حوزه رم‌پول‌ها و ناظر بر مبادله آن‌ها معرفی کرده است.

یکی از مهم‌ترین موضوعات در سند جدید، تعریف حدود، ساختار و صلاحیت واسطه‌ای کارگزار رم‌پول است.

طبق تعریف بانک مرکزی کارگزاران رم‌پول هر نهادی اعم از بانک‌ها، مؤسسات اعتباری و شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت هستند که از بانک مرکزی مجوز رسمی توزیع و مدیریت رم‌پول دارند. نهادهایی که وظیفه‌شان فراهم کردن بسترهای توزیع، نگهداری، تبدیل و مدیریت کیف پول‌های دیجیتال با نظارت نهاد ناظر و در چارچوب دستورالعمل ابلاغی است.

در دستورالعمل بانک مرکزی، کارگزاران به دو نوع تقسیم شده‌اند؛ کارگزار نوع یک که مجاز به ارائه خدمات فروش، خرید، مبادله، مشاوره و سیدگردانی رم‌پول‌اند و کارگزاران نوع دو که اختیاراتشان بیشتر است و علاوه بر خدمات کارگزاران نوع یک اجازه دارند سکوی مبادله رم‌پول نیز راه‌اندازی و سیدگردانی کنند. این تفکیک مستقیماً با سطح ریسک و الزامات سرمایه‌ای بالاتر نوع دو مرتبط است. مهم‌ترین قید عمومی این است که کارگزاران مجاز نیستند عملیات‌های بانکی نظیر دریافت سپرده، پرداخت سود، تسهیلات‌دهی و ایجاد اعتبار را انجام دهند و صرفاً باید به‌عنوان مجرای مبادله عمل کنند. ضمن اینکه شراکت دستگاه‌های اجرایی یا مؤسسات عمومی در کارگزار رم‌پول نیز ممنوع است.

ساختار حقوقی و الزامات سرمایه‌ای

ساختار حقوقی تأسیس کارگزاری رم‌پول نیز در سند کارگزاران رم‌پول تشریح شده است. بانک مرکزی در فصل چهارم دستورالعمل خود تنها قالب شرکت تضامنی را به رسمیت شناخته است. این الزام گرچه بالاترین سطح تعهد مالی را برای حفظ حقوق مشتریان ایجاد می‌کند، با این حال الزامات سرمایه‌ای آن بسیار سنگین است. گرچه در مقایسه با نسخه پیش‌نویس، ارقام آن کاهش یافته است. طبق ماده ۱۲ دستورالعمل، حداقل سرمایه برای تأسیس و فعالیت کارگزاران را ۴۰۰ میلیارد ریال برای کارگزار نوع یک و ۴ هزار میلیارد ریال برای کارگزار نوع دو تعیین کرده که باید از محل آورده نقدی شرکا تأمین شود و از منظر قوانین مبارزه با پولشویی نیز منشأ آن احراز‌پذیر باشد. ضمن اینکه استفاده از تسهیلات بانکی برای تأمین این سرمایه و معاملات مشتقه و اهرمی قدغن شده است. علاوه بر این، کارگزاران موظف شده‌اند حداقل ۵۰ درصد از سرمایه مقرر را به‌شکل سپرده ریالی، ارزی یا ضمانت‌نامه بانکی نزد بانک مرکزی ارائه کنند تا حسن انجام تعهدات تضمین شود. در صورتی که صورت‌زبان انباشته از ۵۰ درصد سرمایه ثبت‌شده بیشتر شود، هیئت‌مدیره موظف به برگزاری مجمع عمومی برای افزایش سرمایه یا انحلال شرکت است.

در فصل‌های هشتم و نهم دستورالعمل نیز تأکید شده، انحلال اختیاری کارگزار رم‌پول منوط به اعلام رسمی و

